

נספח: סטנזות אוניגיניות על הסטנזה האוניגינית

הסטנזה האוניגינית היא צורת הבית שבו נכתב הרומן בחרוזים "יבגני אוניגין" מאת פושקין, ויש רגליים לטענה כי אין היא אלא צורת משנה של הסונטה - מעין מיוזג של הסונטה הפטרקית והסונטה השייקספירית. תבנית החריוזה של הסטנזה האוניגינית היא א'ב'א'ב'ג'ד'ה'ה'ז'ז' (כאשר א', ג', ה' הם חרוזים מלעיליים, והשאר חרוזים מלרעיים), ומשקלה - טטרמטר יאמבי. בעברית נעשה לאחרונה שימוש במשקל זה בספרה של מאיה ערד, "מקום אחר ועיר זרה".

על תרגום "יבגני אוניגין" / ולדימיר נבוקוב

1

מהו תרגום? על טס של כסף
מחזיר ראשו של הפואט,
צונח תכי וקוף בקצף
ואף חלול כבודו של מת.
לטפילים בם השתלחת
הכל סלוח, אם סלחת,
הו, פושקין, לי על התרגיל:
בסתר גבעולך אשפיל
ומשרשו אינק לי לשד;
ואז בנב שלא מכבר
שננתי, אעלה דרדר -
אשים את זה "כה לעשת,
למין ספרת הגונה,
דוניתה של שושנה.

בְּבוֹאָתָן הַמְּפֹרָפֶרֶת
 שֶׁל הַמְּלִים הַיָּא כְּמוֹ הָאוֹר
 שֶׁמֶתְפַּחַל בֵּין אֶד וְקֶרֶת
 בְּמֶרְאָתוֹ שֶׁל הַיָּאוֹר.
 הוּ, פּוֹשֵׁקִין חֲמֻקְמֻק! אֶכְרַע נָא,
 אֲרִים עֲגִיל מֶשֶׁל טְטִיאָנָה,
 אֶסַּע לִי עִם הוֹלִל קוֹדֶר,
 אֲמַצָּא שְׂגִיאוֹת שֶׁל אִישׁ אַחֵר
 וְאֶנְתַּח אֱלִיטְרָצִיּוֹת
 בְּמִשְׁתָּאוֹת וּבְמוֹפֶת
 שֶׁל בֵּית ד', פֶּרֶק ח'.
 עָלוּ שֶׁל הַסּוֹגֵד לַגְּרָצִיּוֹת,
 עֲרֹגַת פֶּרֶשֶׁן מְרֻבָּה טְרַחָה -
 לְשִׁלְשֶׁת הֵם עַל גִּלְעָדָה.

מאנגלית: רונן סוניס

ולדימיר נבוקוב (Nabokov, 1899-1977), מחבר "לוליטה", צירף את שתי הסטנזות האונייגניות שלעיל לתרגומו לרומן "יבגני אונייגין" לשפה האנגלית - תרגום שהנאמנות המילולית היא נשמת אפו והנאמנות הצורנית ממנו והלאה ("מִין סִפְרֵת הַגִּינָה, דוֹנִיטָה שֶׁל שׁוֹשְׁנָה"). נבוקוב לקח על עצמו שתי משימות אדירים: עצם התרגום לשפה שאיננה שפת אִמּוֹ והפירוש המקיף שהוסיף לתרגום (פירוש שאברהם שלונסקי נעזר בו כשתירגם את הרומן לעברית).